



PM 2009:35 RII (Dnr 303-3010/2008)

## Stockholms medlemskap i föreningen Klimatkommunerna

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppmanas å kommunstyrelsens vägnar att söka medlemskap i föreningen Klimatkommunerna.
2. Finansiering av medlemskap i föreningen Klimatkommunerna sker inom miljö- och hälsoskyddsnämndens budget.
3. Miljö- och hälsoskyddsnämnden utser en förtroendevald samt en tjänsteman att representera staden i föreningen.

**Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton** anför följande.

### *Ärendet*

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har hemställt om att Stockholm ska bli medlem i föreningen Klimatkommunerna. Det ligger inom kommunstyrelsens kompetens att besluta om huruvida staden ska söka medlemskap i organisationer eller ej.

Klimatkommunernas övergripande syfte är att verka för minskade utsläpp av växthusgaser. Klimatkommunerna startade sin verksamhet 2002 i form av ett nätverk. Deltagandet i nätverket har varit av informell natur och byggt på samarbete och informationsutbyte. Stockholm har deltagit i nätverket Klimatkommunerna sedan 2005 genom representation på tjänstemannanivå. Inför 2009 formaliseras samarbetet genom att nätverket ombildas till en ideell förening som finansieras genom medlemsavgifter och bidrag från Naturvårdsverket.

Medlemsavgiftens storlek bestäms av kommunens storlek invånarmässigt. Ett avgiftstak är satt vid 150 000 invånare, varvid stadens medlemsavgift blir 33 000 kronor per år.

Inför föreningsbildningen deltar 22 kommuner och ett landsting i nätverket: Luleå, Umeå, Lycksele, Östersund, Uppsala, Stockholm, Sollentuna, Södertälje, Säfte, Åmål, Lidköping, Linköping, Götene, Falköping, Växjö, Mölndal, Olofström, Helsingborg, Hässleholm, Kristianstad, Lund, Malmö och Stockholms läns landsting.

Klimatkommunerna ska stödja kommuner som vill arbeta med klimatfrågan samt vara en pådrivande aktör för det nationella klimatarbetet genom att lyfta fram möjligheter, hinder och drivkrafter kring klimatarbetet. Föreningen ska sprida information och erfarenheter om lokalt klimatarbete och höja kunskapen om klimatproblematiken. Klimatkommunerna ska även arbeta för internationella samarbeten samt ha kontakter med liknande nätverk i andra länder. Klimatkommunerna kan besökas på nätet via: <http://www.klimatkommunerna.infomacms.com/>

### *Beredning*

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

*Stadsledningskontoret* konstaterar att medlemskap i den nybildade ideella föreningen Klimatkommunerna faller inom ramen för kommunstyrelsens kompetens samt att den form av samarbete som föreningen konstituerar ökar kunskapsläget och förbättrar underlagen för framtida beslut i klimatfrågan.

#### *Mina synpunkter*

Hotet om ett förändrat klimat är en av vår tids stora frågor. Det är därtill en global fråga som också behöver en global lösning. Sverige står för 0,2 procent av de totala koldioxidutsläppen i världen och vår uppgift är att kunna påverka andra genom att statuera goda exempel och visa upp kostnadseffektiva sätt att minska utsläppen. I detta arbete är Stockholms kommun liksom andra kommuner delaktiga på den lokala nivån.

Arbetet med att minska Stockholms klimatpåverkan har pågått sedan år 1997. Arbetet har gett resultat och växthusgasutsläppen per stockholmare har minskat med mer än 25 procent mellan 1990 och år 2006. Staden har i miljöprogrammet och i 2009 års budget satt upp nya mål om en minskning med ytterligare 25 procent per stockholmare till år 2015. Det är ett ambitiöst mål som innebär en total minskning på 43 procent från 1990 års nivå, att jämföra med det föreslagna nationella målet om 35 procent från Klimatberedningen till år 2020. Jag anser att det är naturligt att Stockholm i egenskap av storstad har en högre ambitionsnivå. Städerna står för stora utsläpp, men det är också här det finns möjlighet till stora utsläppsreduktioner. Genom att många människor bor tätt går det att utnyttja stordriftsfördelar i kollektivtrafik, fjärrvärme och effektiv avfallshantering.

För att nå vårt mål är vi beroende av att stora planerade åtgärder inom staden genomförs och att flera av delmålen i stadens miljöprogram införlivas. Det förutsätter dessutom att staden och dess olika förvaltningar och bolag inom sina ansvarsområden samverkar aktivt med fokus på klimat och energieffektivisering med företag, allmänhet och andra myndigheter för att åstadkomma utsläppsminskningar i Stockholm i stort.

Nätverket Klimatkommunerna har framförallt varit bra för kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte. Stockholm har arbetat vidare på flera idéer som inspirerats från projekt i de andra Klimatkommunerna. Stockholm har exempelvis dragit nytta av Växjö och Malmös erfarenheter. Likaså har vi spridit information och material till de andra Klimatkommunerna om Stockholms klimatarbete.

Jag ser medlemskapet i föreningen Klimatkommunerna som ett kostnadseffektivt hjälpmedel i stadens klimatarbete och en möjlighet att öka kunskapsläget och förbättra underlagen för framtida beslut i klimatfrågan.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppmanas å kommunstyrelsens vägnar att söka medlemskap i föreningen Klimatkommunerna.
2. Finansiering av medlemskap i föreningen Klimatkommunerna sker inom miljö- och hälsoskyddsnämndens budget.
3. Miljö- och hälsoskyddsnämnden utser en förtroendevald samt en tjänsteman att representera staden i föreningen.

Stockholm den 26 februari 2009

ULLA HAMILTON

### *Bilagor*

1. Föreningen Klimatkommunerna verksamhetsplan 2008-2009
2. Stadgar för nätverket Klimatkommunerna

**Borgarrådsberedningen** tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

**Särskilt uttalande** gjordes av borgarrådet *Carin Jämtin* (s) enligt följande.

Det är bra att Stockholms stad blir medlem i föreningen Klimatkommunerna. Det finns mycket att göra på lokal nivå när det gäller att minska växthusgasutsläppen. Detta angelägna arbete har mycket att vinna på ett nära samarbete med andra kommuner och landsting. Stockholm har under decennier arbetat framgångsrikt med miljöfrågor, och på senare tid även med klimatfrågan. Detta arbete har också gett resultat. Desto mer tråkigt då att den borgerliga majoritetens politik på området är föga ambitiös. Den nuvarande majoritetens mål om att minska växthusgasutsläppen till 3,0 ton per invånare till år 2015 är ett ganska försiktigt mål, med tanke på att beräkningar från KTH visar att stadens utsläpp skulle minska till 3,1 ton per invånare år 2015 även utan att några nya åtgärder vidtogs. Det finns alltså betydligt mer att göra. Det är mycket beklagligt att den nuvarande majoriteten har prioriterat ned klimatarbetet. De insatser som trots allt görs är till stor del finansierade av Klimp och Miljömiljarden – två satsningar som de borgerliga varit emot. Klimp är numera också avskaffat av den borgerliga regeringen, och Miljömiljarden har avvecklats av den borgerliga majoriteten i staden.

**Särskilt uttalande** gjordes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

För Miljöpartiet är det en självklarhet att Stockholm ska ingå i föreningen Klimatkommunerna. Klimatfrågan är en av vår tids största utmaningar och kräver kraftfulla insatser på olika nivåer. Stockholm har redan visat att det är möjligt att minska utsläppen av växthusgaser, men minskningen måste gå snabbare. Om staden på sikt ska kunna bli fossilbränslefri så måste ambitionsnivån hos den sittande majoriteten höjas och arbetet med att minska växthusgasutsläppen intensifieras.

Det är viktigt att Stockholms stad deltar aktivt och kontinuerligt i det nationella kunskaps- och erfarenhetsutbyte som Klimatkommunerna utgör.

**Särskilt uttalande** gjordes av borgarrådet *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Det är positivt att Stockholm blir medlem i klimatkommunerna. Alla samarbeten eller överenskommelser som kan bidra till att klimatfrågan lyfts och debatteras är ett steg i rätt riktning. Diskussionerna måste dock leda till reella utsläppsminskingar och minskad användning av jordens resurser. Stockholm framförs ofta som en förebild i miljösammanhang och har nu blivit utsedd till årets miljöhuvudstad år 2010 vilket är hedervärt och positivt. Förhoppningsvis kan det leda till att Stockholm blir en ännu bättre stad att leva i och att stadens politiker känner press utifrån att verkligen arbeta för miljön. Å andra sidan kan utmärkelser och det allmänna intrycket att Stockholm redan har minskat sina utsläpp och ligger i framkanten i miljösammanhang leda till att stadens ledning nöjer sig med detta och minskar på ambitionerna i miljöarbetet.

I diskussionen om varje stockholmares totala utsläpp av klimatpåverkande gaser räknas inte resor och produktion utomlands in. Detta gör det oerhört svårt att verkligen få ett helhetsgrepp om stadens totala utsläpp och vad som kan göras för att minska dem. Vi efterlyser en mer övergripande beräkning som grundar sig på rättvist klimatutrymme, där jordens resurser delas mellan alla jordens invånare, även de som bor i fattiga länder. Med en rättvis beräkning skulle stockholmarnas verkliga ekologiska fotavtryck te sig ännu större än med dagens beräkningar. Slutligen efterlyser vi redan idag konkreta åtgärder och radikala minskningar i klimatförändrande utsläpp – det börjar bli oerhört bråttom.

## **Kommunstyrelsen**

**Särskilt uttalande** gjordes av *Roger Mogert, Teres Lindberg, Malte Sigemalm* och *Abdo Goriya* (alla s) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s) i borgarrådsberedningen.

**Särskilt uttalande** gjordes av *Emilia Hagberg* (mp) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (mp) i borgarrådsberedningen.

**Särskilt uttalande** gjordes av *Inger Stark* (v) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (v) i borgarrådsberedningen.

**Ersättaryttrande** anfördes av *Per Ankersjö* (c) enligt följande:

Medlemskapet i föreningen Klimatkommunerna är ett mycket bra förslag som centerpartiet naturligtvis stödjer till fullo.

## ÄRENDET

Stockholm gick med i nätverket Klimatkommunerna år 2005.

Klimatkommunerna har sedan 2002 varit ett nätverk för kommuner som arbetar aktivt med att minska utsläppen av växthusgaser. De drygt 20 kommunerna har tillsammans visat att det finns vilja och potential att jobba med klimatfrågan på lokal nivå.

Nätverket har framförallt varit bra för kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte. Medlemmarna i Klimatkommunerna samarbetar, sprider goda exempel och utbyter erfarenheter. På möten och via e-post diskuteras hinder och möjligheter för lokalt klimatarbete.

Klimatkommunernas kansli har även fungerat som länk till andra nätverk och aktörer. De arrangerar träffar, workshops, utbildningar och samarrangerar olika aktiviteter. Genom Klimatkommunerna har staden fått erbjudanden från t.ex. Naturvårdsverket (föredrag av meteorolog Martin Hedberg för skolelever). Vid mötena bjuds ofta en gäst in för dialog t.ex. miljöministern, andra regeringsrepresentanter eller forskare. Övriga aktiviteter i nätverket har varit gemensamt material om klimatinformation samt uppvaktande av politiker på nationell nivå i gemensamma frågor.

Nätverket har även gemensamt arbetat för att få mer användbar statistik från SCB, för uppföljning av växthusgasutsläpp på lokal nivå.

Klimatkommunerna växte fram ur projektet utmanarkommunerna och har blivit ett nationellt nätverk som på flera sätt motsvarar det internationella nätverket i CCP (ICLEI:s kampanj "Cities for Climate Protection"). Stockholm deltar i CCP enligt kommunstyrelsens beslut 1996.

En representant från organisationen Sveriges kommuner och landsting (SKL) deltar på alla möten och är en fungerande länk mellan SKL och Klimatkommunerna. SKL var en aktiv och drivande part vid nätverkets bildande men har däremot aldrig haft ambitionen att driva nätverket i egen regi.

Nätverket har hittills haft två kontaktpersoner i Stockholm, en på miljöförvaltningen och en på stadsledningskontoret, båda på tjänstemannanivå.

### *Föreningen klimatkommunerna*

Nätverket ombildades 14 november 2008 till en ideell förening med medlemsavgifter.

Föreningen Klimatkommunernas övergripande syfte är att minska utsläppen av växthusgaser i Sverige. Klimatkommunerna ska stödja kommuner som vill arbeta med klimatfrågan samt vara en pådrivande aktör för det nationella klimatarbetet genom att lyfta fram vilka möjligheter, hinder och drivkrafter som har betydelse för arbetets resultat. Föreningen ska sprida information och erfarenheter om lokalt klimatarbete och höja kunskapen om klimatproblematiken. Klimatkommunerna ska även arbeta för internationella samarbeten samt ha kontakter med liknande nätverk i andra länder.

De övergripande målen för nätverket är följande:

- Klimatkommunerna ska vara en resurs för Sveriges kommuner.
- Klimatkommunerna ska årligen sammanställa hinder och möjligheter med lokalt klimatarbete.
- Medlemmarna ska regelbundet erbjudas möjligheter att samverka och utbyta erfarenheter.
- Medlemmarna ska kontinuerligt få upplysningar och uppdateringar av betydelse för klimatarbetet.
- Nyckeltal för medlemmarnas klimatarbete ska tas fram och sammanställas årligen.

Hittills har det varit kostnadsfritt att delta i nätverket, men vid föreningsbildningen kommer det att tas ut en medlemsavgift. Medlemsavgiften ska täcka kostnaderna för föreningens basverksamhet. Hit räknas medlemsträffar, hemsida, internutbildningar, politiska uppvaktningar, nyhetsbrev och medlemsadministration. Dessa kostnader har tidigare finansierats med tillfälliga bidrag från det statliga klimpanslaget. Nätverket fick bidrag till basverksamheten under åren 2003-2005 samt under 2008. Från och med 2009 kommer Naturvårdsverket endast ge bidrag till den delen av verksamheten som omfattar tillfälliga projekt.

Den årliga kostnaden för Stockholm kommer att vara 33 000 kr. Utgiften ryms under 2009 inom miljöförvaltningens budget för informations-spridning om stadens klimatarbete.

Övriga krav för medlemskap är att kommunen politiskt beslutar att arbeta för:

- att kontinuerligt inventera utsläpp av växthusgaser
- att sätta upp mål för utsläppen
- att ha en handlingsplan och genomföra åtgärder för att minska utsläppen
- att kontinuerligt informera om arbetet till nätverket

Kraven är de samma som för medlemskapet i det internationella nätverket (ICLEI:s kampanj "Cities for Climate Protection") Det innebär att inga ytterligare åtaganden åläggs Stockholm.

I Föreningen Klimatkommunerna kommer Stockholm att ha möjlighet att kandidera för styrelseposter och därmed påverka verksamhetens inriktning. Miljö- och hälsoskydds-nämnden beslöt 21 oktober 2008 att utse Torbjörn Erbe (m) till Stockholm stads politiska representant. Han kommer bl.a. att föra kommunens talan vid gemensamma ställningstaganden, yttranden och debattartiklar.

Alla som vill ha regelbunden information om föreningen kan prenumerera på Klimatkommunernas nyhetsbrev. Det kommer ut ungefär en gång i månaden. Nyhetsbrevet brukar innehålla kalendarium, aktuellt från medlemmarna och aktuella projekt, tips på nya rapporter samt klimatnyheter.

## **Miljö- och hälsoskyddsnämnden**

**Miljö- och hälsoskyddsnämnden** beslutade vid sitt sammanträde den 9 december 2008 enligt förvaltningens förslag

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden hemställer att kommunfullmäktige beslutar att Stockholms stad blir medlem i föreningen Klimatkommunerna.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att nämnden ska utse en politisk representant till föreningen Klimatkommunerna.

**Miljöförvaltningens** tjänsteutlåtande daterat den 24 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Föreningen Klimatkommunerna synliggör kommunernas klimatarbete samt kommunernas behov för att kunna minska klimatpåverkan på lokal nivå. Myndigheter, journalister och andra aktörer använder ofta Klimatkommunerna som en ingång vid kontakt med kommuner med ett aktivt klimatarbete. Stockholm har hittills haft god nytta av att vara med i Klimatkommunerna.

Klimatkommunerna är även till nytta när kommunen får remisser som rör klimatfrågor. Medlemskommunerna har vid flera tillfällen lyft samma fråga i sina respektive remissvar för att på så sätt öka genomslagskraften i remissvaren.

Förvaltningen bedömer att medlemskapet i Föreningen Klimatkommunerna är av betydelse för spridningen av information om vårt klimatarbete i Sverige. Det är även viktigt för Stockholm att driva på utvecklingen mot bättre lokal utsläppsstatistik från SCB.

Klimatkommunerna arbetar för att underlätta det lokala klimatarbetet och har en nära kontakt med SKL för att lyfta kommunernas roll, ambition och behov. Stockholm har nu även en politisk representant i Klimatkommunerna och kan om det är relevant vara med vid politikeruppvaktningar arrangerade av föreningen.

## BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

### **Stadsledningskontoret**

**Stadsledningskontorets** tjänsteutlåtande daterat den 27 januari 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Klimatkommunernas syfte stämmer väl överens med Stockholm stads arbete och ambitioner kring klimatfrågan. Stockholm har i det antagna miljöprogrammet ett ambitiöst program för att minska stadens klimatpåverkan. Miljöprogrammet bygger i sin grund vidare på nationella miljömål, åtaganden och kunskaper. Inför fortsatt arbete med implementering, uppföljning och utveckling av programmet är det av stort värde att staden driver dessa frågor i samklang och samordnat med instanser på nationell nivå såväl som andra kommuner. Kunskapsutbyte gagnar både staden, andra kommuner och framförallt miljön.

Nätverksbyggande enligt den modell som beskrivs i Klimatkommunerna är enligt stadsledningskontoret till fördel för staden, till en låg nominell kostnad och utan särskilda övriga förpliktelser.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden utgör det naturliga gränssnittet i staden för det formaliserade samarbete som beskrivs i hemställan, varför stadsledningskontoret konstaterar att nämnden för kommunstyrelsens räkning kan lämna in ansökan till föreningen. Kostnaden är inte större än att den kan hanteras inom nämndens budget.